

**Пилипенко Л.М., д.е.н., доцент,
професор кафедри обліку та аналізу
Тивончук О.І., к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку та аналізу
Національний університет «Львівська політехніка»**

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НЕФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Проблема практичного застосування концепції сталого розвитку, що виступає сьогодні загально визнаною основою публічної політики і корпоративної стратегії, є надзвичайно актуальною. Посилення державного регулювання в екологічній та соціальній сферах, разом із зростанням соціальної свідомості, призводить до підвищення вимог до соціально-орієнтованої діяльності підприємств. Інвесторам, громадськості, іншим стейкхолдерам вже недостатньо бачити лише фінансові показники, їм необхідна прозора та зрозуміла інформація щодо впливу підприємств на навколишнє середовище і клімат, дотримання прав людини, заходи із запобігання реалізації корупційних схем тощо. Відповіддю на інформаційні запити всіх зацікавлених осіб стало розширення формату традиційної фінансової звітності та включення в неї показників нефінансового характеру, а також поява таких видів звітності, як соціальна, екологічна, інтегрована, звітність зі сталого розвитку тощо.

Порівняно з розвитком фінансової звітності еволюція нефінансової була швидкою та фрагментарною. Перші екологічні звіти з'явилися наприкінці 80-х років ХХ ст. Їх почали оприлюднювати компанії хімічної галузі з метою покращення свого іміджу. З початку ХХІ ст. нефінансова звітність переживає бурхливий розвиток і на сьогодні у світовій практиці існує велика кількість нормативно-правових актів, положень, стандартів та рекомендацій, які впливають на процес корпоративного звітування з екологічних, соціальних питань та управління (environmental, social and governance (ESG) reporting).

Потягом 25 років після саміту «Планета Земля» у Ріо-де-Жанейро у 1992 р. кількість положень, які визначають вимоги до обов'язкового або добровільного розкриття нефінансової інформації щодо сталого розвитку, збільшилася у понад десять разів [1, с. 4]. Причому найзначніше зростання кількості нових вимог відбулося за останні п'ять років.

Більшість існуючих на сьогодні рекомендацій щодо підготовки нефінансових звітів розробляють неурядові організації, такі як Рада з розробки стандартів про кліматичні зміни (CDSB), Глобальна ініціатива зі звітності (GRI), Рада з облікових стандартів стійкого розвитку (SASB) тощо. Вони мають рекомендаційний характер, орієнтовані на певні аспекти сталого розвитку чи конкретні сектори економіки і були створені для заохочення та надання допомоги підприємствам щодо розкриття ESG інформації, орієнтованої на інвесторів та стейкхолдерів, а не на регуляторні органи. Водночас обов'язкове звітування також має суттєві переваги, оскільки може створити рівні умови, гарантуючи, що підприємства, які розкривають інформацію щодо сталого розвитку, не опиняться у не вигідному становищі.

Сучасні тенденції розвитку нефінансової звітності свідчать про те, що перехід від добровільного розкриття підприємствами ESG інформації до обов'язкового звітування за чітко визначеними стандартами є лише питанням часу. Так, у 2014 р. набула чинності [Директива 2014/95/EU щодо розкриття нефінансової і диверсифікованої інформації деякими великими компаніями і групами](#)[2]. Директива встановлює обов'язковість публікації великими підприємствами країн ЄС нефінансових звітів та визначає основні елементи їх змісту. Зокрема, звіти повинні розкривати політику підприємств, яку вони реалізують стосовно охорони навколишнього середовища, соціальної відповідальності, дотримання прав людини, боротьби з корупцією та хабарництвом. Разом з тим, Директива залишає підприємствам свободу у виборі зручної для себе моделі розкриття інформації. Підприємства можуть використовувати міжнародні, європейські чи національні рекомендації для створення своїх звітів, такі як система екологічного менеджменту EMAS ([Eco Management and Audit Scheme](#)), [Глобальний договір ООН \(UN Global Compact\)](#), [Керівні принципи підприємницької діяльності в аспекті прав людини](#)(Guiding Principles on Business and Human Rights), Глобальна ініціатива зі звітності (Global Reporting Initiative) та інші. 26 червня 2017 р. Європейська Комісія на виконання вимог Директиви 2014/95/EU оприлюднила власне керівництво з нефінансової звітності ([The Guidelines on non-financial reporting](#)), яке також має рекомендаційний характер.

Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом передбачено поступове наближення нормативно-правового регулювання в нашій країні до законодавства ЄС, зокрема і у сфері бухгалтерського обліку та звітності. Імплементация норм Директиви 2014/95/EU зумовлює необхідність внесення відповідних змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та ставить нові завдання й виклики перед вітчизняними суб'єктами господарювання, зокрема великими підприємствами, що становлять суспільний інтерес. Разом з тим запровадження та застосування норм європейського законодавства стане важливим кроком в напрямі досягнення прозорих та відповідальних стандартів ведення бізнесу.

Список використаної літератури:

1. *Insights from the Reporting Exchange: ESG reporting trends* [Електронний ресурс]: *Reporting Exchange Report, Feb. 26, 2018. 17 p.* Режим доступу: http://docs.wbcsd.org/2018/02/Reporting_Exchange_Report_ESG_reporting_trends_2017.pdf.
2. *Directive amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups of the European parliament and of the council of 22 October 2014 N 2014/95/EU* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0095>.